

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

Št. 45.

Kranj, 11. novembra 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnine: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.

Neodložljiva zadeva

Prevzem poslov banovine Hrvatske se bliža koncu. Treba bo rešiti še najtežje vprašanje, t. j. finančno vprašanje, ki je bilo dosedaj rešeno le začasno in le za dobo do novega proračuna. V denarnih zadevah so si tudi prijatelji občutljivi. Ni pa tako velikega sovražnika naše države, kateremu bi moglo uspeti, da se tudi v tem vprašanju ne bi našla obojestranska zadovoljiva rešitev. Ko bo tudi to vprašanje rešeno, bodo podane vse glavne smernice in vsi bistveni pogoji za splošno preureditev našega državnega ustroja.

Kljub neprilikam, ki jih povzročajo evropska vojna, se politično, gospodarsko in socialno razmerje na Hrvaškem polagoma ustaljuje in dobiva zadovoljivejšo lice. Izolirani so skrajni levičarji in skrajni desničarji ter njihovo razkrojitelno delo ne more imeti več uspeha. Bratje Hrvatji uvidevajo na drugi strani, da bi bili sami igračka zunanjepolitičnih tokov ter da je njihova bodočnost le v neporušljivi zvezi z nami Slovenci in Srbi.

Ni nobenega dvoma več, da bodo Hrvatje obdržali svojo avtonomijo, ker li kljub prepričanju, da Slovenci, Hrvatje in Srbi padamo v eno državo, pomenil vsak napad na to avtonomijo tudi že napad na obstoj države. Ni več poti nazaj v centralizem.

Radi naše kulturne in gospodarske povezanosti in radi naše geografske lege je ureditev Slovenije na drug način, kakor bo urejena banovina Hrvatska, nemožna in nezdružljiva z osnovnimi pojmi državoslovja. Govorice, da bo imela Slovenija manjše kompetence kot Hrvatska so radi tega nesmiselne.

Zakaj pa se istočasno ni izdala uredba o banovini Sloveniji in zakaj se istočasno ne prenašajo kompetence na banovino Slovenijo?

Tehtni so razlogi, radi katerih naš narodni voditelj dr. Korosec s svojo delegacijo ni smatral za potrebno, da izšili istočasen prenos kompetenc. Političen razvoj je pokazal pravilnost njegovega gledanja in umestnost njegove taktike. Radi pravičnega razvoja političnih razmer med srbskimi strankami je bilo treba ohraniti enotnost JRZ ter ohraniti mirno kri tudi v razmerju do zunanjih sosedov.

Potrdilo o pravičnem gledanju in umestnosti take taktike prihaja sedaj tudi iz hrvaške strani, ki se sedaj zaveda dragocenosti pomoči naših zastopnikov in ki ve, da bi istočasni prenos kompetenc na banovino Slovenijo stvar še bolj kompliciral ter zavlekel tudi izvršitev sporazuma s Hrvatji. Se več: Hrvatji sami bodo z vso vnašo pomagali pri sestavi uredb in prenosu kompetenc na banovino Slovenijo, ko bodo imeeli proste roke.

Doslej smo bili vajeni s hrvaške strani le kategoričnih povelj. Ni jim bila mar: naša usoda in niso imeli razumevanja za naše slovenske potrebe. Prvič prihajajo glasovi razumevanja naše borbe za avtonomijo Slovenije, pa tudi glasniki vzajemnega sodelovanja ne pa enostranskega diktata. Naše sodelovanje s Srbi se bo moglo izpopolniti z vzajemnim sodelovanjem s Hrvatji.

Kolikor preje bo izvršena ureditev banovine Hrvatske, toliko bolj bo ureditev naše banovine postala neodložljiva. Morda se bo našel kdo, ki bi hotel ureditev banovine Slovenije vezati na kakše pogoje, ki bi v bližnjem času še ne bi bili podani. Tako zavlačevanje bi utegnilo škoditi našim političnim in gospodarskim interesom. Zato postaja ureditev banovine Slovenije iz dneva v dan aktualnejša. Ko bo avtonomna Hrvatska dovršena, bo postala za nas banovina Slovenija neodložljiva zadeva.

Prava pot

Za vsak narod je življenjskega pomena tista pot, oziroma so odločilna tista vodilna načela, katerih se drži, katerim sledi v dobi svojega razvoja, ustvarjanja in rasti. Narod je živ organizem, ki se obnavlja iz roda v rod, ki raste, se krepi in razvija, pada in se dviga v svojem razvoju in svoji moči. Skozi stoletja in tisočletja gre narodova rjst, preliva se skozi različne dobe kot mogočen veletok, ki včasih brzi in hrumi ves nemiren in odpušen skozi ozke skalnate tesni, pada po strminah, pa zopet prehaja v ravnino, se umiri v svojem nebrzdanem teku in se počasi ter umerjeno bliža svojemu cilju.

Prav tako narod. Tudi narod ima neko določeno pot po kateri hodi, smernice, po katerih se ravna. Tudi narod pozna burne, nemirne, včasih celo revolucionarne dobe svojega razvoja, pa tudi mirne čase napredka in prospevanja, ko se lahko v miru in z vsemi sredstvi posveča svojemu kulturnemu in civilizatoričnemu razvoju vseh svojih tokov in moči, ki izhajajo iz bistva in značaja narodove duše, iz tistih primarnih in elementarnih prasil, ki spe v narodu podzavestno in katere zna vzbuditi le dober voditelj svojega naroda, ki zna povezati in kumulirati posamezne drobce teh prasil v mogočen tok narodove energije, dela in ustvarjanja, pravitako kot se mali potčki zbirajo v mogočno reko, ali kot se iz neskončno majhnih atomov, jonov in elektronov tvori ogromna električna sila.

En sam pogled v naravo, v božje Stvarstvo nam razločno kaže, da v vsej naravi vlada določena, do zadnje podrobnosti izdelan red, neka pot po kateri se gibljejo vsi svetovi. Stvarnik je v naravo samo vložil tisto lastnost, da se uravnava in vodi, da ureja svoj razvoj po nekih večnih, trajnih zakonih, ki so nespremenljivi, ki vse vodijo tako, da je prav. Pravitako je tudi vsemu človeštvu, kot posameznim narodom dan od Boga določena pot, katero morajo prehoditi, katera jim je odmerjena. Bog je narodom dal pravo voljo, da si sami izbirajo in uravnajo to pot, da si izberejo pravo, ali napačno smer, da si izvolijo napredek in trajen obstoj, ali pa propad in pogin.

Zgodovina filozofije in sociologije z vsemi njunimi različnimi sistemi nam jasno kaže, da se je človeštvo že od nekdaj, že od antične dobe naprej pečalo z vprašanjem, kako uvesti v človeško družbo nek primeren veljavni red, ki bi obsegel vse udejstvovanje in izživljanje človekovega duha in delo njegovih rok, ki bi uravnal delovanje posameznika, skupin, kot vsega naroda.

V vsa ta prizadevanja antičnega in modernega sveta, v vse te filozofske in sociološke sisteme in teorije v najrazličnejših odtenkih in niansah, ki skušajo dati človeku neke določene etične norme, po katerih naj se ravna tako posameznik, družina in država — pa sije koi mogočena luč, ki s svojo svetlobo ožarja vso okolico — nauk krščanstva, katerega je človeštvu izročil Kristus.

Krščanstvo je dalo svetu in človeštvu razločen, jasn nauk, večni zakon, ki ureja in obsega vse naše življenje in udejstvovanje. Nauk krščanstva je zajel ves svet, prišel je v dotiko z vsemi plemeni človeštva, povsod je osrečil ljudstva in narode, ki so se mu podvržili, ki so praktično izvajali načela Kristusovega nauka v življenju in dejanju. Krščanstvo je vedno kazalo narodom pravo pot, zgovarjalo je ljubezen, zavračalo pa nasilje ter branilo male narode ogrožene od večjih. Kjerkoli je krščanstvo bilo preganjano po državni oblasti, je ljudstvo zapadlo v barbarizem.

v temo in zmote poganskega sveta. Zavladalo je nasilje, nevera, sovraštvo.

Slovenci smo majhen narod, najmanjši izmed treh narodnih družin Jugoslavije. Smo pa tudi mlad narod v pogledu svoje narodne in državne svobode. Vedno smo bili tlačeni, zapostavljeni, naša beseda se ni upoštevala, naša volja se ni izvajala. Tlačili so nas nemški grofje in knezi, gospodarila nam je fevdalna gospoda, graščaki so razpolagali nad življenjem in imetjem naših prednikov, kar je ostalo od desetine, so izropali Turki in uničevali skromna domovanja. Pod takimi in podobnimi drugimi nadlogami je hlapčeval naš narod vse do l. 1848, za svoje narodne in državljanske pravice, za uporabo in priznanje svojega jezika v šolah in uradih, pa še dalje vse do leta 1918, do ustanovitve Jugoslavije. To je bila težka in trnjeva pot slovenskega naroda, ki se ne sme več povrniti. Da se to prepreči, moramo zastaviti vse sile.

Površen pogled na evropske države nam pokaže in pove, da tudi stare kulturne, velike evropske države trese neka vročična razburjenost, notranje neravnovesje, nemir, ki kaže, da kljub vsej tradiciji in bogastvu v evropskih državah in med evropskimi narodi v nove struje in novi tokovi, da so narodi izgubili prava pota, da mrzlično utirajo in iščejo nove smeri, o katerih ne vedo, če so prave, če vodijo do cilja.

V tej nemirni in razgibanosti polni povojni dobi je slovenski narod po dolgih stoletjih dočakal in doživel svoj starodavni sen, da živi v svoji narodni svobodni državi. Zato so današnji trenutki za oblikovanje, formiranje in razvoj našega narodnega in državnega življenja spričo vseh teh naštetih momentov, mnogo dragocenejši in krajši kot pa bi bili v preteklem ali katerem koli drugem stoletju.

Drugi narodi, ki imajo že stoletja svoje lastne državne tvorbe, so imeli več kot dovolj časa za razvoj in ureditev svojih notranje političnih prilik, za izgradnjo vseh onih državnopravnih komponent, ki tvorijo bistvo sodobne države, za ureditev notranjih sporov, za prilagoditev ljudstva na nastalo državno tvorbo. Pa še te države kot vidimo, imajo danes svoje težave.

Kot je bilo 19. stoletje doba liberalizma, tako je dvajseto — stoletje boljševiszma. Komunistična in boljševiska propaganda je preplavila evropske države. To se ji je posrečilo zato, ker so evropske države danes na znotraj zastrupljene in razkrojene, ker so se odvrnile od prave poti krščanstva, ker so premalo močne, da bi paralizirale strup boljševiszma. Odtod ves ta duhovni nemir, neednina in sovraštvo, pohlep po nadvladi in imperialističnih težnjah, odtod tudi sedanja vojna.

Strup komunistične propagande je zajel več ali manj skoro vse evropske države in narode. Povsod se skuša uveljaviti. Brez škode za svoj narodni in državni razvoj ga bodo preboleli le tisti narodi, ki so na znotraj dovolj zdravi in močni, da bodo zavrnilli vse kvarne vplive in posledice te moderne bolezni, čeprav bo treba doprinesiti mogoče nekaj žrtve.

V najtežjih časih povojne dobe, v največjem vrvežu evropskih dogodkov ureja slovenski narod danes svoje notranje domače zadeve, ki so deslej po krivdi naših narodnih izdajalcev zanemarjale. Ureja kmetnoveljavno svoje narodno in državno življenje.

Za ureditev vseh narodnih in državnih vprašanj so drugi narodi imeli časa desetletja in stoletja, mi imamo tedne in mesece. Zato moramo vsi na delo s povečano vnemo in energijo, če nam je pri sreči lastna usoda in ob-

stoj. Tisti, ki pri tem delu stoje ob strani, so naši največji sovražniki.

Na dveh frontah se mora slovenski narod boriti. Na eni strani proti nasprotnikom avtonomne banovine Slovenije, ki se večinoma rekrutirajo iz domačih Efialtov, na drugi strani pa proti razkrojitelnemu duhu in propagandi boljševiszma.

Zmagal pa bo, če se bo držal le izhोजene in preizkušene prave poti, ki je nakazana v dveh paralelnih smereh: če bo ohranil zvestobo katoliški cerkvi in načelom krščanstva, katerega prednosti sino zgoraj navedli, in če bo ohranil ljubezen do svoje ožje domovine in do svoje države Jugoslavije. V tem znamenju bo slovenski narod premagal sedanje težke čase in tudi nevarnost boljševiszma. sg.

Nesocialen tovarnar

Kako je sprejel neki kranjski tovarnar gospe, ki je prišla pobirati milodare za bedne družine.

Zima prihaja vedno s hitrejšimi koraki med nas in povzroča ne malo skrbi zlasti med bednimi družinami. Treba je tople obleke, treba je drv za kurjavo in še drugih potreb, poleg najpotrebnejšega, to je hrane. Da se vsaj malo pomaga in olajša beda tem revnim družinam, ki jih pri nas gotovo ne manjka, gredo naše kranjske gospe, ki so pri Vincencijevi konferenci, prosit in pobirati milodare za te družine. S tem naše gospe, vršijo prav lepo humanitarno delo, a vse to le za to, da se pomaga bednim. Tudi letos smo videli te gospe, kako so hodile od hiše do hiše in trkale na vrata in prosile.

Zgodi se pa tudi včasih, da ljudje z godrnjanjem dajejo za reveže, dajo pa samo zato, da se ne zamerijo, včasih pa tudi kak gospodar naravnost nahruli gospe, ki pobira za bedne. Tako se je zgodilo ravno prejšnji teden, ko je prišla neka gospa prosit k nekemu kranjskemu tovarnarju, ki mu je bila sreča naklonjena, da je po vojni nenadoma obogetel, čeprav je bil preje velik revež, da ni mogel preživljati niti svoje družine. Danes je bogataš. Ko je prišla dotična gospa k njemu, je takoj videl, s kom ima opravka in je bil takoj v začetku silno neprijazen in oduren. Potem pa je začel s svojimi litanijami, ki pokažejo, kakšno visoko izobrazbo ima gospod tovarnar. „Nobenega dinarja ne dam za te p...e klerikalce, ki so take s...e!“ Ko mu je gospa hotela pojasniti, da tu ne gre za klerikalce, ampak za reveže, ki naj bodo enega ali drugega prepričanja, ni nič pomagalo. G. tovarnar je kar nadaljeval: „Najbolj grdo se mi pa zdi, da uganjate tak klerikalizem in to prav povsod. Takim ljudem — nič! Kedar pa je bilo slabše kakor je danes, ko so na vladi ti p...i klerikalci...“ itd. Ne bomo navajali vsega kar je povedal g. tovarnar, ki ni mogel takoj najti niti primernih besed v svojem slovarju, da bi dal duška svoji jezi proti tem nesrečnim klerikalcem, ki so mu storili toliko slabega in ki mu kri pijejo.

Ne bomo dalje komentirali govoricenja in razburjenja tako „uglednega in spoštovanega g. tovarnarja“, ki je pokazal s tem le svojo izobrazbo in srčno kulturo.

JUTRI NA TOMBOLO V KRANJ

Ahasver:

Paberki iz vsakdanjega življenja**Tebe se jim godi!**

Te dni sem prejel iz tujine pismo, v katerem mi piše nekakinja med drugim tudi sledeče: . . . "Napiši številko osem, potegni v sredi številke črto, pa bodeš videl, spodaj in zgoraj, kakšno je naše življenje . . ."

Doživljaj v vlakcu.

S prijateljem sva se z jutranjim vlakom vozila v Ljubljano. Sedela sva sama v malem kupeju in se pomenkovala o mnogočem. V Kranju sta v najin kupe vstopila kakih 20 let stara gospodična in — kakor sem pozneje iz njunega pogovora razbral — njen oče, vpokojen železničar. Gospod je bil skromno, toda čedno oblečen, gospodična hčerka pa po najnovejši modi. Splošno, posebno pa moje zanimanje pa je gospodična vzbujala, ne mogoče radi njene lepote, pač pa radi njenih, naravnost eksotičnih barv in maž. Ustna je imela na 2 cm široko in precej grobo naličena z temnim rudečilom. Popukane obrvi pa je nadomeščeval širok in do sredine očesnih globlin segajoč črn pas. Tudi podkožje je bilo črnkasto melirano. Cel obraz pa je bil svetel oziroma

masten, kakor roke od mesarja. Ko sem to gospodično dalje časa opazoval, sem zapazil, da je tudi njen vrat imel eno čudno, redko barvo, katera pa ni bila izumetničena, pač pa popolnoma naravna. Vrat je bil nazareč umazan in sicer tako umazan, da je bolj vzbujal pozornost vsakega opazovalca, kakor pa vse druge umetne barve na obrazu. Zato tudi ni čudno, da so moji pogledi toliko časa tičali na vratu te gospodične.

To moje opazovanje pa je končno presedalo tudi gospodični sami in me je radi tega narhulila z naslednjimi besedami: "Ali sem vam tako všeč, da bi me mogoče radi kupili?" Jaz pa sem ji mirno odgovoril: "O ne, gospodična, na vašem telesu vidim samo eno naravno barvo in tej naravni barvi, ki jo imate na vratu, pravimo nakmetih umazanija. Zato pa sem gledajoč vas, toliko časa razmišljal, kako bi vam povedal, da bi bilo bolje, da kupite kosček mila in z njim to umazanijo odpravite, kakor pa, da kupujete nepotrebna, draga rudečila in črnila za vaš obraz."

V tem trenutku pa smo prispeli v Ljubljano . . .

„Živel je nekoč mogočen kralj . . .“

Tržič 8. novembra.

Tako so nam včasih začeli naši dedje skoro vse pravljice. Časi se pa spreminjajo in z njimi tudi naše lepe pravljice in povesti. Če bodo naši potomci v vedno modernejših časih sploh imeli še kaj časa in prilike za krajanje zimskih večerov svojim vnukom, tedaj bodo svoje povesti začeli približno takole: „Živel je nekoč mogočen nacionalni šef. Imel je več žena, katere je izbiral kar izmed svojih podložnikov. Z njimi se je trudil na vso moč, da bi čimprej pognal svoje premoženje. Pri tem utrudljivem delu ga je večkrat zalotilo jutro in zgodilo se je, da je ves „truden“ in omamljen zaspal na sredi ceste v svojem avtomobilu. Doma pa so njegovi podložniki čakali pred zaklenjenimi vrati. Davno je že odbila ura, ob kateri bi se morali javiti svojemu gospodarju na tlako, toda vrata se niso odprla. Na vse strani so hiteli brzi sli, toda gospodarja, ki je s ključji sanjal sredi ceste, niso našli. Zato so se podaniki vrnili na svoje domove. Pa niso bili zaradi tega preveč žalostni, kajti gospodar jih je pri vsem tem svojem zapravljanju prav slabo plačeval.

Končno s mu je posrečilo, da se je gospodarstvo srečno približalo svojemu koncu. Čin bolj pa so bile redke njegove trgovske zveze, tem pogostejše in številnejše so bile njegove prijateljske zveze z natakarcami. Pa se je zgodilo, da ga je ena teh njegovih prijateljic slekla, ker ji ni bil v stanju plačati „usluge“ in pijače. Uzaljeni nacionalni šef se ji je za to predrznost grozno osvetil s tem, da se ji je enostavno „podelal“ na prag. Nesrečnež je dobro čutil, da se mu bliža zadnja ura, kajti postal je vsako noč nemirnejši. Končno ni imel več obstanka na enem samem kraju, temveč je v poznih nočnih urah tulil zdaj pod enim zdaj pod drugim oknom, dokler ni slednjič dobil mrzel poliv na glavo. To se je ponavljalo vse dotlej, dokler . . . In naši potomci bodo to moderno pravljico zaključili prav tako kot so jo dedje: . . . njegove slave je bilo konec in njegovo kraljestvo je razpadlo v prah. Verjemite, da bodo našim vnukom prav tako minili dolgi zimski večeri ob električnih ogrevalnih pripravah, kot so nam ob starih krušnih pečeh.

Praznik Kmečke zveze v Šenčurju

Tukajšnja Krajevna kmečka zveza je skupno s svojo mladino letos zopet prav slovesno praznovala zahvalno slovesnost iz hvaležnosti do Boga za letošnje poljske pridelke. Na zahvalno nedeljo, dne 5. novembra se je ob polih tih popoldne zbralo več sto mladine iz vse šenčurske župnije pred Prosvetnim domom Dež, ki je naletal ves dan, je prav te ure prenehal, tako da se je vsa svečanost mogla vršiti v najlepšem redu. Točno ob napovedanem času se je formalni spreved v župno cerkev. Na čelu spreveda je šla farna godba, nato zastava MKZ-e. Sledili so: g. senator Brodar in g. župan Umnik ter odbor KZ-e. Nato je stopala mladina v štiristopih — vsa obložena z najlepšimi pridelki, ki jih je letos v obilici poklonilo nebo šenčurski fari. Ko se je spreved zgrnil po cerkvi, je bila cerkev prenapolnjena. Pred oltar je stopil g. župnik Gnidovec iz Vogelj ter navdušil z lepim govorom vse navzoče k hvaležnosti, ki je prišla do vidnega izraza v mogočni zahvalni pesmi, ki jo je zapela vsa cerkev takoj po končanem govoru. Ob sklepu cerkvene pobožnosti je g. župnik

Gnidovec slovesno blagoslovil vse pridelke, ki jih je mladina prinesla s seboj v cerkev. Iz cerkve je spreved odšel v Prosvetni dom, kjer se je začela slavnostna akademija. Zal, da je bila tokrat dvorana za polovico premajhna! Pred rabito polno dvorano so nastopili govorniki — Ferjanova, Umnik, Vavpotič — z izbranimi govori, ki so se vrstili s prelepimi odrskimi prizori iz kmečkega življenja. Po enotni akademiji so se kmetje trumoma vračali na svoje domove — znova vsi navdušeni za svoj lepi kmečki stan. In zopet je polagoma začelo padati z neba, da so udeleženci po svojih domovih lažje premišljali o lepih vtisih, ki so jih prinesli od zahvalne slovesnosti. Blagoslovljene pridelke pa so de'oma pomešali med ostale pridelke, deloma pa so jih veselo použili tisti, ki niso mogli na slovesnost, pa tudi domača živina. Vsi pa smo odnesli jak vtis, da se ob takih kmečkih praznikih človek šele prav zave, koliko lepe poezije hrani v seli kmečki stan in kako blagodejno delo vrši med slovenskim narodom ravno Kmečka zveza.

Lepa gesta tržiške predilnice

Prav lepo socialno gesto je napravila tržiška predilnica s tem, da je vsem svojim delavcem povišala plačo za 10%. Navajamo tu zgled z željo, da ga posnemajo tudi druga podjetja.

Samo 268 mirnih let

Angleški zgodovinar Robert H. Cushing je opozoril te dni, da je poznalo človeštvo v 5521 letih samo 268 let miru, to se pravi nekaj manj kot 5%. V vseh ostalih 5253 letih so se vodile sovražnosti v različnih krajih zemlje. Bostonski profesor Thomas P. Murray pa je s svoje strani ugotovil da je 78% teh vojn izbruhnilo v 3. in 4. četrtletju leta. 14% v času med aprilom in junijem in le 8% v času med januarjem in marcem. In tega sledi, da je mir le izjemen pojav in pomenja v stvari le nekake vojne počitnice.

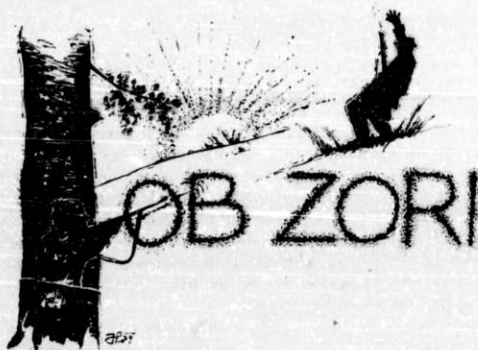
Modernizacija banovinskih cest

Do spomladi bosta asfaltirani cesti Kranj — Britof in Kranj — Kokrica.

Poleg državne ceste Ljubljana — Kranj, ki bo prihodnje leto že vsa dovršena in modernizirana, se nam pa obeta tudi modernizacija banovinskih cest v našem okraju. Gradbeno ministrstvo je naročilo, naj se takoj napravi načrti za modernizacijo in asfaltacijo ceste Kranj — Britof, ter ceste Kranj — Kokrica — Naklo. Kot poročajo iz Beograda, bo ta modernizacija in asfaltacija morala biti dovršena že do prihodnje pomladi. Ko bodo izvršeni načrti, bomo o tem podrobneje poročali. Jezerska cesta, kot smo že zadnjič pisali, pa itak pride s 1. aprilom l. 1940 v državno upravo. Polagoma se je moderniziralo vse omrežje cest v okolici Kranja, kar je zasluga prizadevanja lokalnih faktorjev, naših slovenskih ministrov in uvidevnosti v vladnih krogih.

ŠIRITE IN BERITE „GORENJCA“

Joža Herfort:

Za gorami se je budil prvi svit. V dolini ob potoku se je porajala rahla, koprenasta megla in lebdela nad jaso, kot tenka, prozorna vilinska halja. V grmovju se je prebudila rdečegrta taščica in zagostolela mlademu dnevu v pozdrav. Tiho, da, neslišno sem prišel v zaklon, odložil oprtnik in pripravil puško — močno trocevko. Vzhodna stran neba je jela rdeti, vsa škrlatasta in razkošja barv polna je postala. Iz opazovanja barv me je zmotilo klicanje ptička in vreščanje neke druge ptice. Počasi sem se obrnil v smer od katere je prihajalo klicanje in uzrl skoro tik pred seboj taščicino gnezdo z mlado kukavico, ki je že dobivala svojo prvo pernatno obleko. Taščica ji je pravkar prinesla zajtrk in odtod ono pihanju podobno vreščanje kukavičjega pastorka.

Pri žarki so pokukali čez mogočne smreke sosednje gore in me toplo počuegetali. Jaso pod menoj je bila trdovratno prazna, srnjad ni izstopila, ali se je že pred jutranjim mrakom pomaknila v goščo. Sonce je obsijalo taščicino gnezdo, zvalo me je, hotel sem posneti na ploščo ljubki prizor, ko majhna mamica krmi velikanskega otročiča. Odložil sem puško, razvezal oprtnik in počasi, previdno pripravljval kamero. V dolinici pod menoj se je jela kregati šoja, kos je preklinjal in taščica je zmerjala. Mislil sem, da velja vsa ta nevolja in jeza meni in sem mirno uravnava kamero. Za hip sem okrenil glavo, po hrbtu me je mrzlo spreletelo — na pol streljaja je stal divji lovec, v modrem delovnem predpasniku in s vojaško puško v roki. Ena sama misel, kot preblik skozi možgane, planil sem k puški, katero sem prej prislonil k mogočni bukvi, podrl spotoma kamero in videč divjega lovca, da je dvignil puško name, vrgel puško k licu. Hip nato je zagrmelo z obeh strani. Dva ostrata strela v istem trenutku, v bukev tih moje glave je trdo udarila krogla — še sem videl, kako je oni onkraj jase zakrilil z rokami in vznak padel v visoko travo.

Ledeno mrzlo me je spreletelo. Odprem puško — krogla . . . V naglici sem hotel streljati s šibrami, sprožil sem pa kroglo. Krogla iz risane cevi v človeka na pol streljaja! . . . Premenal sem naboj, tresoč se po vsem telesu kot v hudi mrzlici, si mukoma, komaj, komaj prižgal cigareto, otrl si znojno čelo in ves zaprepaščen stal s povešeno puško v roki. Počasi sem šel proti mestu, kjer je ležal ustreleni divji lovec. Kolena so se mi šibila. Počasi in previdno sem se mu bližal. Ko sem prišel na mesto strela, je bila tam le povaljana in pomečkana trava in gaz po travi — do gozda. Kot bi me pičil gad sem planil proti svojemu zaklonu in se varno stisnil za bukev. V hipu mi je bilo vse jasno. Divjega lovca sem gladko zgrešil, da pa ne dobil druge, boljše merjene krogle je padel in se splazil proč. Z daljnogledom sem pregledoval drevje ob robu jase in kmalu našel smreko, katero je raztrgala moja krogla. Velika belo rumena rozeta mi je jasno pokazala, kje se je razletela moja zavrtana krogla.

Lova je bilo konec. Pospravil sem svoje stvari in šel domov. Precej časa je preteklo, preden sem spet šel na ono jaso čakati srnjaka in še več časa je preteklo, preden sem sploh komu zini kaj se mi je zgodilo ono jutro ob zori . . .

*

Zivljenje me je vrglo med same zankarje. Prišel sem jim v okom prej, ko je leto zaključilo svoj krog. Pri zalazu na srnjaka me je logar v poslednjem hipu opozoril, da sem tik pred zanko, ki jo je držala čvrsta mlada bukev pripognjena nasilno k tlom. Bila je prav na stečini in v onem delu lovišča, kjer sem imel še par kosov srnjadi. To me je razjarilo. Popoldne sem imel sestanek s čuvaji postave in jim prostodušno priznal svoj načrt. Po vseh gostilnah sem glasno povedal, da imam še precej smodnika in šiber, zlasti pa, da sede naboji v moji puški presneto rahlo. Nič ni zaleglo. Plačal sem jim z njihovimi kužki in cuki. Do jeseni jih je zmanjkalo kar trindvajset. Zaman! Sedaj sem končno pljunil v roke . . .

Ves zmučen sem stopil s sani, do kolen je že zapadlo snega, odklenil vežna vrata in na žalost ugotovil, da je večerja in soba mrzla in da me zebe, prav pasje zebe. Kljub pozni uri mi ni preostajalo drugega, kot da zakurim v peči še enkrat ali pa, da grem v gostilno. Šel sem raje v gostilno.

Vaški fantje so kvartali, za vasovanje je bilo premrzlo, ko pa sem stopil v zakajeno, nizko sobo, so kmalu odložili karte in umolkali. Kmalu so jeli izzivati. Vedeli so, da pravim vsem zankarjem piskrovezci in kmalu so bili na vrsti počeni lonci. Kaj malo sem se zmenil za pikre opazke. Nekak fantovski vodja mi je dejal: „Jutri greste vi k svojemu dekletu, jaz pa na cer-

kveni grič nastavljat zanke.“ Tem besedam je sledil splošen smeh. Debelo sem požrl grobo žaljivko in mirno dejal: „Radi tebe in radi enega zajca ne bom pustil svojega dekleta, če mi pa polovite tudi vse zajce, ne boste vi nič bolj debeli in jaz nič bolj suh!“ Nato so bili tiho, jaz seta odšel, v butici se mi je pa nekaj posvetilo.

Drugo popoldne me je eden vaških fantov peljal na postajo. Videla me je vsa vas, da potujem. Peljal sem se pa samo eno postajo, naročil tam sanke za enajsto uro, si sposodil pri prijatelju puško, naboj in smuči in zdrknil v belo noč. Prav k cerkvi sem se postavil. Mesec se je skrival za oblaki, ni mi hotel biti za pričo. Komaj je odbila osma ura, ko je na poti zaškripal sneg. Vodja vaških fantov in vodja zankarjev . . . Neslišno sem napel petelina, v cevi je tičala osmica . . . Kakih osemdeset korakov, raje bližje, se je pripognil in pričel — vezati zanko. Vzel sem ga na muho, bolje, samo oni del telesa, kjer zgubi hrbet pošeno ime in ukrižil kazalec. Pa sem že položil nekaterega srnjaka na dlako, a nobeden še ni planil s tako divjo silo po strelu v zrak, kot moj piskrovezec. Nato pa pot pod noge, zadnjico si je tiščal z obema rokama in cvrl jo je in drl na mile viže — domov. Spet sem zdrsil s smučkami neslišno v noč in s sankami k dekletu.

V plesu pustnih norcev so ono leto prikazovali prizor kako lovec strelja piskrovezca in kako ta potem pleše čardaš . . . Prav na pustni torek zvečer, ko so se že nanoreli, mi je dejal vodja vaških fantov, da popoprav jaz meso z jako hudim, nestolčenim poprom, potem me pa še vprašal, ali ga imam še kaj. Da ga imam še za precej šunk, je bil moj kratek odgovor.

Leto osorej nisem več hodil k dekletu, bilo je že omoženo — z menoj. Pregovor pa pravi, da je to žena, kar je mož in tudi moja boljša polovica je hodila v mrzlih zimskih mesečnih nočeh z menoj čakati zajca in lisice. Bila je ledeno-mrzla, kristalnočista decemberska noč. Vse je bilo mrtvo, nobena živalca ni zapustila toplega loža. Polnočna ura se je že približevala, ko je zahrtel sneg. Daljnogled mi je pričaral spet mojega starega znanca piskrovezca z napopranim spodnjim delom hrbta. Šop zank je imel v rokah. Brez besede sem dvignil puško in prižgal z levo cevjo v kateri je tičala četrtica. Spet je poskočil in odbrzel — domov. Po snegu se je vila tenka krvava sled . . .

Tretji dan sem se ob zori vračal od bolnika, ko me je prošil vodja vaških fantov, če sme pristi na sani. „Kam pa jo mahaš? sem ga vprašal in pogledal njegovo levico, katero je nosil povito v debelo ruto. — K vam grem, sem si roko porézal z zarjavelo pločevino.“

Bilo je ob zori . . .

TEDENSKE NOVICE

KLANJ

G. glavar dr. Lipovšek odhaja

G. dr. Lipovšek Gašper, okrajni načelnik v Kranju je imenovan inšpektorjem in premeščen na novo službeno mesto pri banovini v Ljubljani. G. inšpektorju čestitamo k napredovanju. Istočasno pa moramo izreči naše obžalovanje, ker kranjski okraj z njim izgubi tako odličnega uradnika. Politična uprava se prav posebno v modernem času zahteva sposobnih reprezentantov. Država je privzela in še prevzema v svojo kompetenco tako obširnih delokrogov, da se delo na prvi stopnji množi iz dneva v dan. Ustvarjajo se novi oddelki in referati, ne da bi se istočasno poskrbelo tudi za nove delavce. Gospodarska razgibanost kranjskega okraja in njegova nova socialna struktura sta se povečali posle politične uprave prve stopnje. G. inšpektor pa je bil vsem tem novim nalogam kos v vsakem oziru. Spisi se niso kopčili na njegovi mizi, sproti je vse reševal. Če ni šlo med uradnimi urami, pa se ni branil dela izven uradnih ur. Njegovo reševanje spisov pa ni bilo šablonsko, ampak v polnem skladu z zakonom in časovnimi potrebami prebivalstva. Kljub tako eksponiranimu delu se ni prenegljal in vedoma ni storil nikomur krivice. Okraj mu bo ostal vedno hvaležen za njegovo vestno in neutrudljivo delo. Pogrešale pa ga bodo tudi ljubke in druge družbe, kjer je bil kot nad vse ljubezni in izborni družabnik vedno dobrodošel. Upamo pa, da oddaljenost Ljubljane in višja družabna stopnja ne bosta preprečili g. inšpektorju, da nam ne bi še kedaj razvedril mračnega čela s svojo družabno vednostjo.

Družabni večeri. Javno življenje je tako razgibano, da si malo kdo more sam ustvariti jasno sliko o domačih in svetovnih dogodkih. Člani in prijatelji JRZ so pričeli z družabnimi večeri, na katerih se bodo dobile informacije o vseh važnih vprašanjih. Preteklo nedeljo zvečer je naš družabni večer posetil g. ban dr. Natlačen Marko. Vsi, ki so se večera udeležili, so bili za temeljita razjasnila vseh perečih vprašanj zelo hvaležni. Prav vsi so izrazili željo, da se naj družabni večeri redno vršijo. Te želje se bodo upoštevale. Kraj in čas prihodnjega družabnega večera bomo pravočasno sporočili.

Odbor krajevnega JRZ.

Fantovski sestanek bo v torek 14. novembra ob 8. uri zvečer v knjižnici Ljudskega doma. Vabljeni vsi, ki bi radi pristopili k odseku. Za člane obvezno!

Soferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil, se bodo vršili za srece Kranj, Radovljica in Škofja Loka v petek 17. novembra 1939 ob 8. uri pri sreskem načelnstvu v Kranju.

Interesanti naj svoje pravilno opremljene prošnjice, pravočasno vložijo pri sreskem načelnstvu v Kranju.

Osebnostna vest. Upokojen je bil s t. novembrom upravitelj OUMZ v Kranju g. Cvar Jože.

Pričetek dramatične sezone „Prosvetnega društva“. Dramatični odsek „Prosvetnega društva“ v Kranju odpre letošnjo igralsko sezono prihodnjo soboto 18. novembra z veseligrigro: „Matjažev Matija“, katero je spisal Rado Murnik. Vloge so dobro zasedene, igralci in igralki se že dalj časa vneto vežbajo in pripravljajo, tako da smemo pričakovati lepe predstave, ki bo obenem nudila dovolj zabave in veselja. Obisk predstave že danes priporočamo našim čitateljem.

Popravite pot do Straheče doline. Nedavno smo opozorili, kako je pot na Zlato polje blatna. To pot so sedaj popravili. Pa še ena pot na periferiji Kranja je potrebna popravila. To je pot do Straheče doline, kjer so letos radi gradnje kopalnišča vozili nešteti vozovi. Cesta pa je seveda mehka in ni bila pripravljena na tako ogromen promet. Zato je vsa blatna in razkopana. Tamkajšnji stanovalci zato prosimo občinsko upravo, naj tudi tej cesti posveti svojo pažnjo in jo čimprej popravi.

Proslava Jadranskega dne. Tudi letos je „Jadranska straža“ v Kranju priredila lepo uspešno proslavo Jadranskega dne. Prireditev se je vršila ob zelo lepi udeležbi občinstva iz vseh slojev v veliki dvorani Narodnega doma, ki je bila v ta namen primerno okrašena. Po uvodni pesmi gimnazijskega moškega zbora je govoril o pomenu proslave predsednik Jadranske straže v Kranju g. dr. Bežek. Nato pa je sledil koncertni del večera. Nasla domača operna pevka gdč. Vera Majdičeva nam je z vso dovršenostjo in občutkom zapela štiri pesmi, za kar je prejela obilo topliega priznanja in več lepih šopkov. Prvič smo videli in slišali koncertirati mlado in nadarjeno pianistko gdč. Marijo Horakovo, ki je spremljala gdč. Majdičevo, nato pa je odigrala štiri

zelo ljubke točke in pokazala jako dobro interpretacijo in odlično moderno tehniko. Tudi gdč. Horakova je za svoj nastop žela priznanje in prejela lepe šopke rož. Proslavo, oziroma koncert je zaključila himna Jadranske straže, katero je zapel pod vodstvom g. Slugove in g. Liparja Mladinski zbor gimnazije. Proslava Jadranskega dne je bila prav posrečeno izvedena, zlasti pa ji je dal še poseben poudarek koncertni del.

Ob tej priliki bi izrazili željo, naj nam naša operna pevka gdč. Majdičeva, ki razpolaga z obseznim opernim repertoarjem pripravi v zimski sezoni operni večer, na katerem bi nam zapela nekaj njenih najodličnejših opernih arij. Tudi pianistko gdč. Horakovo bomo ponovno radi slišali v kakih večjih partijah. Merodajni krogi naj nam oskrbijo tak koncert in bo publika zelo hvaležna.

Tečaj Rdečega križa

Sreski odbor društva Rdečega križa priredi v drugi polovici tega mesca bolničarski tečaj, ki se bo vršil v Okrožnem uradu v Kranju. Tečaj bo obsegal skupno 64 ur, tedensko po dvakrat v večernih urah. Predavali bodo gozdarstveni iz Kranja in se bodo udeleženci poučevali praktično o negi bolnikov, posebno pa bi se vadili v prvi pomoči proti napadom iz zraka.

Rdeči križ Vas vabi, posebno naše žene in dekleta, da se priglasite pri odboru Rdečega križa (g. učitelj Vidic pri sreskem načelnstvu) za ta toliko potreben tečaj. Vabljeni so tudi vsi moški, katerih ne veže vojaška dolžnost. Predvsem imajo prednost oni, ki so absolvirali že samarijski tečaj.

Pridite, vsako delo v prid bližnjemu je plemenito če je storjeno iz ljubezni revežu, siroti, bolniku, ranjencu, beguncu!

Današnji čas mora vzbuditi v vsem narodu zavest da je treba vse sile zrtvovati organizaciji, ki deluje v korist naroda!

TRZIC

Združenje rokodelskih obrti v Trzinu pozivlja vse svoje člane in članice, da naj poskrbijo za svoje vajence in pomočnike nove predpisane poslovne knjižice, ker bodo z novim letom 1940. stare delavske knjižice postale popolnoma neveljavne. Vsak naj prinese s seboj dve mali fotografiji format 4 in pol x 6 cm. S seboj naj prinese vsak krstni list, ali družinski list, ali kak drug važen dokument. Knjižnice se dobe in izvršijo pri tajništvi obrtnega združenja v Trzinu. Čas veljavnosti poteka h koncu, zato naj vsak pohiti za nabavo nove poslovne knjižice.

„Mlino pod zemljo“ je naslov prekrasni igri iz rimskega življenja v četrtem stoletju, ki smo jo imeli priliko videti preteklo nedeljo na našem odru. Igra prav nazorno kaže zagrizeno sovraštvo starega poganstva nasproti krščanstvu. V tem nas nekoliko tudi spominja na razmere v današnji dobi. Igralci so zelo dobro rešili svojo vlogo: tako hinavski črnci Numida, oblastni svečenik Saturnij, pohlepni žid Metran, veren senator Prob in sin Cecilij, tribun Valent in drugi. Dejanja je zelo poživila lepa in primerna scenarija ter razkošni kostumi.

Igra se bo ponovila v nedeljo 12. nov. ob polni štiri popoldne. Kdor je še ni videl, naj nikakor ne zamudi. Zaradi velikega zanimanja priporočamo, da si vstopnice nabavite v predprodaji.

Združenje čevljarjskih mojstrov v Trzinu sklicuje sestanek svojih članov za nedeljo 12. novembra ob dveh popoldne v meščansko šolo. Na dnevnem redu bo razgovor o novo nastalih razmerah, ki so nastale vsled splošnega povišanja cen.

PREDOSLJE

Sestanek JRZ v Predoslju. Pretekli torek se je vršil v našem domu redni mesečni sestanek, ki je izpadel nad vse pričakovanje lepo in v popolno zadovoljnost naših članov. G. ravnatelj Gabrovšek iz Ljubljane nam je poleg notranje in zunanje politike podal tudi smernice, kakšno naj bo naše gledanje na današnje svetovne dogodke.

Tudi naši pevci so pod vodstvom g. upravitelja Fajona ta večer nastopili in nam prav dovršeno zapeli tri narodne pesmi. Prosimo jih, naj nam še v bodoče napravijo taka vesela presrečanja.

Na ta sestanek so prišle tudi naše žene in dekleta. Veseli nas, da se je tudi nežni ženski spol začel zanimati za politična in gospodarska vprašanja.

Ta sestanek je pokazal, da znamo predaški farani ceniti farno skupnost in edinost. Danes so težki časi, zato nam je taka skupnost nujno potrebna. Radi prihajamo v naš dom, kjer bodo taki sestanki redno vsak mesec!

Delavski obzornik

Delavci in vojaške vaje

V pojasnilo zadnjih priobčenih pravil o pravicah delavcev, ki radi vojaških vaj ne morejo vršiti svoje službe, in o odgovarjajočih dolžnostih delodajalcev prinašamo danes nekaj praktičnih primerov.

Delavec S. B. je stopil v službo sredi l. 1938. Od božiča 1938. do praznika sv. Treh kraljev 1939. je bil na dopustu, ker se ni delalo radi pomanjkanja naročil ter sestavljanja bilance. Maja mesca pa nekaj časa radi boleznimi ni mogel delati. Septembra 1939. je bil klican na enomesečne vojaške vaje.

Koliko mu mora delodajalec plačati za čas vojaški vaj? — Stiritredensko denarno mezdo po odbitku cca 7 din za vsak dan. Služba je trajala namreč neprekinjeno vsaj eno leto, kljub dopustu in boleznim, ker pomenita dopust in bolezen zgolj prekinitev dela, ne smatra jih pa zakon za prekinitev službe. Odbitek po 7 — din, ki je določen v kolektivni pogodbi stavbnega delavstva, je smatrati kot najnižjo ocenitev enodnevne hrane, stanovanja, obleke in podobnega.

Delavcu S. I., ki je bil več kot eno leto dni nepretrgoma v istem podjetju, je bila služba odpovedana. Teden dni pred potekom odpovednega roka pa je S. I. moral na vojaške vaje. — Kaj je z njegovo službo in koliko mezde mu gre? — Ker služba prestane s potekom odpovednega roka, mora S. I. zahtevati le enotredensko mezdo kljub temu, da je bil pred vpoklicem že več kot eno leto neprekinjeno v isti službi. Vojaške vaje na potek odpovednega roka namreč ne vplivajo. Tudi odbitek za prejemke na vojaških vajah bo S. I. pač moral dopustiti.

Pomočnik J. E. je bil več let pri istem obrtniku. Začetkom l. 1939. se je z mojstrom spril in bil odpuščen iz službe. Na prošnjo pa ga je mojster že čez kakih 14 dni zopet sprejel nazaj. Jeseni je moral na vojaške vaje. — Količko more zahtevati? — Samo enotredensko mezdo brez odbitka, ker je bila služba z dopustom prekinjena.

Zgornji primeri naj pokažejo, kakšne okolnosti morejo vplivati na pravice delavcev do odškodnine za čas vojaških vaj, in kakšne ne, dočim glede pravice delavcev do nadaljevanja službe po vrnitvi z vojaških vaj pač ni treba posebnih pojasnil, ker načelo da se službeno razmerje po vojaških vajah ne prekine, vse pove. Delavci, ki se vrnejo z vojaški vaj, so še vedno v službi svojega delodajalca pod istimi pogoji kot so bili pred nastopom vaj. Kdor zahteva izpolnitev službene pogodbe, ga še ni polomil, kakor se je izrazil nek podjetnik.

Navodila udeležencem gasilske tombole

Tombola se vrši v nedeljo 12. novembra ob 2. uri popoldne; radi spremembe igralnega načrta t. j. z izpadom dveh števil v eni vrsti (amb), bo igra zaključena tekem dveh ur. Prireditev bo zopet organizirana tako, da se bodo prenašale z ojačevalcem vse napovedi iz odra tudi v Prešernovo ulico in na Mencingerjev trg. Vsakemu posetniku tombole bo povsod zagotovljen jasen in razločen sprejem. Do glavnega odra bodo vodili trije prehodi — dostopni in prehodni ves čas igre.

Poleg table na glavnem odru bo nameščenih še 8 pomožnih tabel, ki bodo omogočile kontrolo izžrebanih števil.

Apeliramo na vse posetnike, da ne silijo v bližino glavnega odra, ker povzročajo s tem le nepotrebno gnečo.

Dostop s kolesi v igralni prostor ne bo dovoljen. Za kolesa bodo pripravljena shrambišča v gostilnah izven igrašča in drugod ter bodo primerno označena. Došli avtobusi bodo parkirani za Narodnim domom.

Zelezniška direkcija bo skrbela za udoben prevoz ter ojačila vse dopoldanske vlake: po potrebi bodo organizirani tudi posebni vlaki, ki bodo vozili kot drugi del rednih vlakov.

Ponovno opozarjamo, da je pričetek tombole točno ob 2. uri; to naj upošteva predvsem Gorenjska, ker se na popoldanski vlak ne bo čakalo.

Vsak udeleženec naj označi na zgornjem robu točen naslov. Igralni načrt bo letos premenjen v toliko, da odpadejo ambe — povečano pa bo število vseh ostalih dobitkov.

KRANJSKA GORA

Udeležencem nedeljske tombole v Kranju bo na razpolago za povratek poseben vlak, ki bo odhajal iz Kranja ob 17. uri 20 minut ter bo imel direktno zvezo za Kranjsko goro oz. Rateče-Planico.

ŠKOFJA LOKA

Vsem župnim uradom priporočamo za pravila cerkvenih ur tvrdko Markič Franc, mehanična delavnica in splošno ključavničarstvo. — Stražišče pri Kranju.

Obrtništvo

Nujno in važno!

Zaradi zamenjave delavskih knjižic so bili že vsi mojstri s posebno okrožnico obveščeni, da jih morajo do gotovega roka vsi pomočniki zamjenjati. Sedaj jih pa ponovno opozarjamo, da čas za zamenjavo že poteka, ker morajo biti vse stare knjižice do najkasneje 31. 12. 1939. zamenjane. Po tem roku ne sme nihče zaposlovati pomočnika ali delavca, ki nima nove poslovne knjižice. Da ne boste imeli mojstri in drugi podjetniki, ki zaposlujete pomočnike ali delavce, koncem leta nepotrebnih situacij, vam priporočamo, da nenadoma naročite svojim uslužbencom, da si takoj preskrbite ta novi dokument.

Vsi, ki so se redno izučili kakega obrta, dobe nove poslovne knjižice pri zanje pristojnem obrtnem združenju, ostali pa pri občinah, kjer stalno prebivajo.

Skupno združenje obrtnikov v Kranju.

FILM

Pomemben dogodek v kinu „Smartinski dom“. Film „Verdi“ predvajan z novo aparaturo. Sinoči je kino „Smartinski dom“ pred povabljenno publiko predvajal pevski in glasbeni film „Verdi“, ki nam prikazuje življenje in delo velikega skladatelja. Film je bil pred-

vajan z novo aparaturo, katero je g. Cegnar te dni nabavil iz Milana. Nova aparatura je ena najboljših v Sloveniji in daje odlične, plastične slike in naraven, nepovrjen ton, ki bo zadivil vse poslušalce. O tem napredku kina „Smartinski dom“, ki predvaja te dni filma „Verdi“ in „Druga poročna noč“, obveščamo vse naše čitatele in ljubitelje filma. K opisu aparature se še povrnemo.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 050. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Odda se meblirana soba boljšemu gospodu. Razgled na trg. Mestni trg 17/II.

Lepo delavnico in sobo primerno za vsakega obrtnika oddam na prometnem kraju. Prodaj poceni 30 visokih hrušk. Rožina Koprsko predmestje 4.

Dve popolnoma novi dvostanovanjski hiši na Gorenji Savi se prodasta. Naslov v upravi.

Kupim enostanovanjsko hišo v bližini Kranja. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Trgovski lokal v Kranju primeren tudi za obrt se zelo ugodno odda v najem. Ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod značko „Lokal 2“.

Oddam stanovanje obstoječe iz ene sobe in kuhinje. Poizve se pri Pavlič Jožku, krojaču, Klanc.

Otroški športni voziček v dobrem stanju kupim takoj. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Oddam sobo snažnemu gospodu. Naslov v upravi „Gorenjca“.

GASILSKA TOMBOLA V KRANJU se vrši ob vsakem vremenu, tudi če bo dež.

Družine in skupine
pride fotografirat na dom
FOTO JUG - KRANJ

Neveste! Udobno stanovanje je važen pogoj sreče v zakonu. Stanovanje po Vašem okusu pa Vam opremi najceneje z dolgoletno garancijo

tv. Mizarstvo Sloga
Božič Jože
KRANJ — STRUŽEVO

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse ne prijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.-. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

Pozor!

Pozor!

Najboljše in najmodernejše lončene peči in štedilnike, ploščice za oblaganje: kuhinj, kopalnic, mesnic itd. dobite po zmerni ceni pri tvrdki

GOLOB ANTON
PEČARSTVO
TRŽIČ, v hiši kavarne »Javornik«

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Vsa slikarska dela izvršim hitro in poceni, jedni v jeseni. Prevzemam napise, kačipole, lirne z različnimi imeni, tudi poceni. - Pišite na naslov:

VOMBERGAR JERNEJ
SLIKAR IN PLESKAR
CERKLJE ŠTEV. 30 PRI KRANJU

Vsako soboto in nedeljo
pristine domače krvavice
in pečenice. Se priporoča

gostilna „Zlata riba“
pri Živinskem trgu

Vidovdanska o. 6

B. RANGUS
ZLATAR IN SODNI CENILEC
KRANJ

Vsakovrstna
nalivna peresa.
Velika zaloga
zlatnine, ur,
dilatnega pribora,
kristala, optike.

Javna zahvala!

Moja pokojna sestra Marta je bila zavarovana za življenje pri Jugoslov. zavarovalni banki „Slaviji“ v Ljubljani šele od 1. VII. 1938. Po njeni smrti pa mi je navedena zavarovalnica izplačala takoj celo zavarovano glavico, za kar se ji javno zahvaljujem ter zavod vsakomur toplo priporočam.

Lavtar Angela, l. r.
Stražišče pri Kranju št. 286.

Na Martinovo nedeljo
po tomboli Vas vabi gostilna
pri „Kroni“
na žeganje!

Šunka, pečenice, razni narezki itd.
Dobra vina! Dobra postrežba!

Berite in širite „Gorenjca“!

KRZMARSTVO KRANJ — specialna krznarska delavnica

MIKLAVŽ KUPUJE: za otroke bele plaščke in garniturse vseh barv; za dame najmodernejše ovratnike, boe, pelericne, jopice, paleto-je, plaščke itd. po najnižjih konkurenčnih cenah samo pri tvrdki

BERČIČ
TRGOVINA KOŽUHOVINE
KRANJ, PRI NOVEM MOSTU

TABLICE

ZA NEDELJSKO GASILSKO

TOMBOLO

SAMO ŠE DANES PO 5 DIN
JUTRI SO PO 7,-

Mimica Zagorska:

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)
(Dalje)

Martin se je z dolgim pogledom poslovil od Marije Sedemzlostne in od taborske cerkve. Dolgo, dolgo se je poslavljaj. Solze, ki jim ni pustil teči po licih, so padale v srce, žgale in pekle so v njem, kakor žerjavica. Bolečina je rezala globlje kot prej, vendar jo je lažje prenašal. Skrivnostni mir cerkve je tudi njemu dal svojega sladkega pokoja. S tem pokojem v duši je zapustil Podbrezje in je šel nazaj v Begunje, skrivaj po hosti, čez grape in prepade. Spomin na dom in bolečina sta šla z njim.

X.

Martin se je potikal po hribu in oko mu je hrepelo v nižavo. Doli so ležale vasi, mir je bil v njih, ležali so travniki in pisana polja. baš te dni je odmeval po poljih glasni smeh ženjc, po travnikih se je čulo glasno ukanje koscev. Pri Ožbaltovih kosijo seno, pa jim Martin ne sme pomagati. Po Vilibaldovih širokih travnikih lega trava pod kosami, Martina pa ni. Pol Dolenje vasi dela in spravlja seno v Vilibaldovih senožetih, njega pa ni zraven. O. šel bi domov, šel, če bi bila domačija na koncu sveta in bi moral bos stopati po poti, posuti s samim trnjem. Pa ne more, ne sme. Tam doli stoji Radovljica. bela graščina se najbolj razloči izmed vseh hiš. Samo enkrat so ga imeli tam notri, v sami tisti noči bi mu skoro lasje osiveli. Na zapadu rdi in blešči Triglav, pravijo, da se z njegovega vrha vidijo Benetke. Tam je morje in galere plovejo po njem... Toda ostati večni ujetnik! Potikati se po hribih, sam, vedno sam, kakor preganjana zver! Ali tega res ne bo nikoli konec?

Tit je bil pri njem, jesti mu je prinesel in važnih sporočil iz doline. Mestni vicedom radovljiški je zvišal nagrado na njegovo glavo. Kdor ga izroči, živega ali mrtve-

ga, mu bodo takoj izplačali štirideset beneških zlatov in če je kmet, mu za to leto ne bo treba odrajtati davščine. Toda kmetje niso izdajalci, Bog obvaruj! Pač pa so biriči vedno na preži, kakor lovski psi in bati se je, da bi ne zavohali prave sledi. Volbenk, prekleti coprnik, je izginil iz koč na klanec, kakor hitro je izvedel, da je Martin pobegnil iz ječe. Osvete se boji.

Martin si je vzel Titove besede k srcu. Podnevi se je skrival v nedostopnih pečinah, kamor so orli stavili svoja gnezda, ponoči pa je pohajal k planinski koči, kjer se je najedel in naspal.

V temni noči se je splazil prav k cerkvi svetega Petra nad Begunjami. Pokrajina je ležala pod njim, kakor začarana v tisočleten san. Po hišah so gorele luči. Vse vasi so bile razsvetljene. Martin je šel skupine luči in je po njih razločeval vasi. Begunje, Poljče, na desno Brezje, Mošnje, v Globeli Globoko, v hribu Ljubno, za njim Podbrezje. Sredi na samoti je svetila luč, Martinu je srce zatrepetalo v prsih, ko jo je gledal: tam, sredi ravnine je stala Vilibaldova domačija, njegov dom. Ne, ne več njegov dom, on nesrečni izgnanec, nima tam več prostora.

„Ali res ne bo nikoli konec mojega trpljenja. Nebo je temno. Ali tudi na nebu moje sreče, moje duše, ne bo nikoli zasvetila zvezda. Marija Taborska, ali si pozabila, kar sem te prosil v tisti strašni noči, ko sem jokal pred tvojim oltarjem? Ali se ti ne smilim? Misli na svojega Sina, ki je trpel in zaradi njega pomagaj meni! Ali naj propade Vilibaldov rod. Naj starodavni dom Vilibaldov pride v tuje roke? Ne dopusti, Marija Taborska! Ti si zavetnica v turški sili, bodi še pribežališče vsem nesrečnikom, ki se zatekajo k tebi.“

Segel je kraj visoke butare subega dračja, ki je bila pripravljena za stražno grmado. Lesena streha je bila nad njo in zraven kolila za čuvaja. Nihče ni čul pri grmadi, delo je poklicalo čuvaja s hriba, Martinu je bilo to dobrodošlo, tako bo vsaj enkrat prenočil le malo nad vasjo, kjer ob ognjišču posedajo srečni ljudje. Tudi on je posedal pri Lipetu na ognjišču, ko je Polonica kuhala

večerjo, gledal jo je, govoril z njo o nageljnih in bil tako srečen. Zdjaj na nobenem ognjišču ne gori več ogenj zanj, za nesrečnega pregnanca. O, pač, gori, samo on ne sme tja. Pri Vilibaldu gori, tam misli nanj oče in vsa družina. Sestra Micka ga kuri, zraven sedita tudi Ožbalt in Tit, morda govore baš o njem. Polonica sedi pri ognju, morda srce v bolesti in nemiru drhti zanj... Toda, ali pač res mislijo nanj? Ali jim je še mar človek, ki je bil obsojen zaradi umora in se zdaj skriva po gorah? Ali se ne bo polagoma tudi njim prikrdel v srce sum, da je Martin morda vendarle morilec. Ooo, ali morda že ne mislijo tega?

Za dvajset beneških zlatov so ga hoteli prodati na galere in tujcu s tem denarjem postaviti spomenik. Martin se vkljub bolesti, ki ga kar tlačil k tlom, smeje. Ne, ne bodo ga prodali, raje skoči v prepad in si razbije v njem glavo, kakor bi se dal prijati surovim biričem. Tujec, večni romar, ne bo imel nikoli spomenika in biriči naj ga iščejo tudi in dan, vendar ne bodo zaslužili štirideset beneških zlatov in jih ne bodo, ha ha!

Martina je vzdramil iz misli kres, ki je zaplamenel na Šmarni gori. Ni si znal razložiti, kaj pomenja ta kres. Takoj potem je zažarel vrh Smarjetne gore, za njim je zagorel visok plamen pred cerkvico svetega Primoža na Jamniku. Martin je vstal, nekaj ga je presunilo globoko, globoko, do dna. Pred njim so plameneli gorski vrhovi, žar se je krvavo odbijal od neba in se razlival z njegovo temno zaveso, zvezd ni odkril. Gledal je na desno, vrh Blegaša je plamenel in še tam zadaj so se užigale grmade. Dežela je zaplavala v morju ognjev.

„Ali je nočoj kresna noč?“ se je vprašal Martin in si ni mogel pojasniti nenadnega ognja kresov. Ni več štel dni, koliko časa je že živel v teh strašnih pečinah, čas je zanj izgubil vrednost. Ne, ne, ognji niso kresne grmade, sicer bi vsaka vas kurila svojega. Turki gredo, Turki in grozotni žar v noči naznanja, da se bliža polumesec. Uboga dežela, uboga, nesrečna Vilibaldova domačija!

(Dalje.)